

Suositus 36/2024
Ehdotus A 1986/UKK
Käsittelijä Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta

Mietintö vastauksesta suositukseen 36/2024 Pisa-tutkimus (A 1986/UKK)

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi vastauksen suositukseen 36/2024 koskien Pisa-tutkimusta ja katsoo sen neuvoston osalta *loppuun käsitellyksi*.

Taustaa

Suosituksen sanamuoto on seuraava:

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että perustetaan opetusalan pohjoismainen verkosto tarjoamaan Pohjoismaiden opetusministereille osaamistukea toimista, joilla parannetaan oppilaiden oppimistuloksia Pohjoismaissa. Erityistä huomiota tulee kiinnittää oppilaiden luetun ja sanojen merkityksen ymmärtämisen parantamiseen.

Pohjoismaiden ministerineuvoston vastaus

Pohjoismaiset koulutusjärjestelmät ovat yleisesti korkealaatuisia ja menestyvät kansainvälisissä tutkimuksissa yleensä EU:n keskiarvoa paremmin. Oppimistulokset ovat

kuitenkin viime vuosina laskeneet kaikissa Pohjoismaissa. Oppimiserot ovat kasvaneet, erityisesti koulujen sisällä. Heikot oppimistulokset sekä puutteellinen sitoutuminen ja motivaatio koskevat usein sosioekonomisesti heikommilta alueilta tulevia ja maahanmuuttajataustaisia oppilaita. Osaamistason nostaminen on tarpeen kaikissa Pohjoismaissa.

Ruotsin puheenjohtajakaudella on keskitytty osaamistason vahvistamiseen Pohjoismaissa. Matematiikan osaamista ja oppimistuloksia arvioivaan Pisa-tutkimukseen ja sen tuloksiin on kiinnitetty huomiota monessa suhteessa. Aiheesta käytiin erityistä teemakeskustelua koulutus - ja tutkimusministerineuvoston (MR-U) kokouksessa 3. toukokuuta 2024. Keskustelun keskiössä olivat etenkin toimenpiteet,

joilla lisätään nuorten kiinnostusta niin sanottuihin LUMA-aineisiin (luonnontieteet, matematiikka, tekniikka ja teknologia) kaikilla koulutustasoilla.

Kokouksessa koulutus- ja tutkimusministerineuvosto keskusteli myös siitä, mitä teemakeskustelun osa-alueita olisi syytä käsitellä pohjoismaisella tasolla. Heikentyneiden Pisa-tulosten valossa kokouksessa vallitsi yhteisymmärrys Pohjoismaiden yhteisistä ja monimutkaisista haasteista.

Puheenjohtajamaa Ruotsi järjesti toukokuussa 2024 seminaarin, johon osallistuivat muun muassa Pisa-viranomaiset kaikista Pohjoismaista sekä OECD. Seminaari nauhoitettiin, ja tallenteen voi katsoa jälkikäteen.

Suomi jatkaa puheenjohtajakaudellaan 2025 heikentyneiden oppimistulosten syiden selvittämistä ja keskittyy osaamistason nostamiseen.

Pohjoismailla on yhtäläisyyksiä, mutta myös eroja, minkä vuoksi analyysien tekeminen pohjoismaisesta näkökulmasta on mielenkiintoista ja arvokasta. Tässä yhteydessä on perustettu pohjoismainen verkosto, joka koostuu arviointitoiminnasta vastaavien kansallisten opetusviranomaisten asiantuntijoista. Verkosto on ehdottanut aiheita tuleville Northern Lights -julkaisuille. Tällä hetkellä tarkastellaan mahdollisuutta myöntää jo olemassa olevalle epäviralliselle arviointiviranomaisten asiantuntijaverkostolle virallinen mandaatti.

Uudet yhteistyöohjelmat hyväksyttiin Pohjoismaiden neuvoston istunnossa 2024. Yhteistyöohjelmien puitteissa laaditaan parhaillaan työsuunnitelmia, joiden avulla poliittiset priorisoinnit muutetaan konkreettisiksi toimiksi. Koulutus- ja tutkimusalan yhteistyöohjelman yhtenä osatavoitteena on, että yhä useammalla on hyvät perustaidot. Eurooppalaisella koulutusalueella (European Education Area) on sama tavoite, mikä lisää työn ulottuvuutta.

Uudet panostukset vuosille 2025–2030 toteutetaan yhteistyöohjelman ja työsuunnitelman puitteissa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristö pitää suositusta ajankohtaisena ja tärkeänä. Sihteeristö tulee tarkastelemaan opetusalan pohjoismaisen verkoston perustamisen edellytyksiä. Tarkoituksena on ensin määritellä, minkälaisesta tietopohjasta on kyse, ja seuraavassa vaiheessa kartoittaa, mitä aloitteita ja arviointeja Pohjoismaiden hallitukset tähän mennessä ovat käynnistäneet. Samassa yhteydessä olisi luontevaa tarkastella kansainvälisiä tutkimuksia, joihin Pohjoismaat ovat osallistuneet.

Pohjoismaiden ministerineuvosto katsoo näin ollen, että suositus on osittain toteutunut.

Valiokunnan näkemykset

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta kiittää Pohjoismaiden ministerineuvostoa vastauksesta.

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että syyt heikentyneiden Pisa-tulosten takana sekä mahdolliset ratkaisut tilanteeseen olivat Ruotsin vuoden 2024 puheenjohtajakauden keskiössä ja että Suomi puheenjohtajakaudellaan jatkaa samojen kysymysten parissa. Valiokunta kannattaa myös vastauksessa kuvailtua jatkotyötä ja yhteispohjoismaisia toimia, joilla reagoidaan tulosten heikkenemiseen.

On ilahduttavaa lukea, että Pohjoismaiden ministerineuvosto suhtautuu myönteisesti valiokunnan ehdotukseen opetusalan pohjoismaisesta verkostosta ja että ehdotus sisältyy ministerineuvoston suunnitelmiin yhteispohjoismaisista toimista, joilla reagoidaan muun muassa Pisa-tutkimuksen osoittamaan oppimistulosten heikkenemiseen Pohjoismaissa.

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta aikoo jatkossakin keskittyä aiheeseen ja painottaa vuonna 2025 muun muassa lasten kouluarkea Pohjolassa, kiinnittäen erityistä huomiota parempaan viihtyvyyteen ja parempiin oppimistuloksiin. Siksi valiokunta seuraa tarkkaan Pohjoismaiden ministerineuvoston tekemää työtä ja toimenpiteitä alalla.

Osaaminen ja kulttuuri Pohjolassa -valiokunta ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto merkitsee tiedoksi vastauksen suositukseen 36/2024 koskien Pisa-tutkimusta ja katsoo sen neuvoston osalta loppuun käsitellyksi.

Kööpenhaminassa 25. helmikuuta 2025

Kristján Þórður Snæbjarnarson (Sf)

Kirsti Leirtrø (A)

Lars Mejern Larsson (S)

Nina Fellman (S)

Per Husted (S)

Marko Kilpi (kok.)

Noora Fagerström (kok.)

Helge André Njåstad (FrP)

Catarina Deremar (C)

Guðbrandur Einarsson (Vr)

Kathrine Kleveland (Sp)

Veronika Honkasalo (vas.)

Freddy André Øvstegård (SV)

Miko Bergbom (ps.)

Victoria Tiblom (SD)

